82ste Jaargang. — N° 51. Abonnementsprijs : fr. 10,00 per jaar — 30 centiemen het nummer Zaterdag 19 December 1936.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

AANKONDIGINGEN.
Prijs per regel . . . . . fr. 1,00
Tusschen Allerlei en Provincienieuws, volgens overeenkomst
KLEINE AANKONDIGINGEN :
Van 1 tot 4 regels . . . . fr. 3,50
Elke regel meer . . . . . fr. 0,75

BUREEL & REDACTIE :
DRUKKERIJ COLLEE
Regulierenwal (Steenderpoort)
— TONGEREN —
Postcheck N° 84855. — Telefoon 12.

Aan onze Lezers !

DIT IS WEL ZOO, NIET WAAR !

Wat we vragen.

Bij het einde van het jaar tellen we op de vernieuwing van uw abonnement en op aanbeveling bij vrienden. Dat hebben we gevraagd en onze oproep heeft inderdaad weerklank gevonden, want we kregen nieuwe abonné's, niet alleen uit de provincie maar ook van veel verder.

Men dient echter te weten dat een weekblad niet zooveel bladzijden druk kan geven als een dagblad. Maar het weekblad kost veel minder en vraagt zooveel tijd niet om te lezen. En « tijd is geld », en nog veel meer !

Goed inlichten.

Ook een weekblad kan goed inlichten. Wie onze beknopte berichten over den Spaanschen burgeroorlog gezegeld heeft gelezen, was juister ingelicht dan door de eindelooze berichten der dagbladen.

Alleman heeft den tijd niet om den weg te zoeken in den eindeloozen wirwar der tegenstrijdige berichten van de dagbladen. Men wil veel weten op korten tijd. Welnu, dat geeft U « De Postrijder ».

Iedereen heeft niet tijd of goesting om te wikken en wegen of deze of gene gebeurtenis ook wel belang heeft voor België, voor onze streek en gemeente. « De Postrijder » doet het voornaam te uitschijnen.

Wenschen der lezers.

Zekere lezers zouden meer plaatselijke nieuwstijdingen wenschen, maar ze bekennen zelf dat ze daarvan niets lezen dan hetgeen hun gemeente aangaat. De andere plaginhuldigingen, toneelen, kermissen, auto-ongelukken, proces en, schouwbranden laten hen onverschillig.

En of ze gelijk hebben,

Maar onder die lange reeks van dagelijksche voorvallen, zijn er die leerende voorbeelden zijn, waar men zijn voordeel mede kan doen.

Daarvan geeft « De Postrijder » steeds een keuze.

Bij voorbeeld : « Een schoolkind wil de laan oversteken als een auto aankomt. Het zient goed toe, en vermijdt dit gevaar. Maar die auto voorbij zijnde, wordt het gevat door een andere auto die ontsnapte aan zijn aandacht, daar deze gansch op de eerste auto gevestigd was ».

Op zulk voorval dient bijzonder de aandacht gevestigd, want het is leerrijk, ook voor groote menschen.

Zoo kiest « De Postrijder » zijn voorvallen.

Wat vermeden wordt.

Maar hij vermijdt de lange verhalen over bloedtooneelen, griezeligheden, slecht gedrag, enz. waarvan de gedurige herhaling de jeugd ruw en weerbarstig maakt of haar verbeelding bezoedelt. Want zelfs voor volwassenen blijft dat niet zonder invloed We hebben het klaar in artikels over opvoedkunde aangestoond. En het spreekwoord dat van iemand zegt : « Die komt van Gheel », toont dat men niet gansch gansch heelstand is tegen den onmerkbaren invloed van de omgeving, van de herhaalde beschrijving van afstootende tafereelen of kleinpeuterigheid.

« De Postrijder » tracht te voldoen aan de eischen van moraal en opvoedkunde.

Niet alles, maar leerrijk.

Hij geeft niet alles wat in een week gebeurt : Dat kan geen weekblad. Maar wanneer ge, na hem gelezen te hebben, de vraag stelt : « Wat weet ik nu meer ? » dan zult ge op die vraag met zekere bepaalde gegevens kunnen antwoorden. Kunt ge dat ook, als ge een week uw dagblad gelezen hebt ? Of heerscht er na zeven dagen lezens meer verwarring in uw begrippen dan te voren ?... Uit de rechtzinnige beantwoording der vraag blijkt dat een blad als « De Postrijder » voor u een nuttige, aanvullende taak kan en zal vervullen.

Opmerkingen en verbetering.

Indien ge soms niet met « De Postrijder» instemt wat de gedachten aangaat, bedenk de spreuk van S.M.Conjonkx (uit La Fontaine overgenomen) :

Het is een gek voorwaar,
Die wil een iedereen voldoen

en ook zijn vaar !

Dus zooals deze Limburgsche pater-dichter het zegt, dient men soms iets door de vingers te zien dat niet behaagt, en dat desniettegenstaande, toch even juist kan zijn. Maar zeker zal « De Postrijder » opmerkingen in vertrouwen, in dank aannemen. Deze zullen bijdragen om nieuwe verbeteringen aan te brengen.

Trouwe lezers vernieuwt uw abonnement en brengt ons nieuwe lezers bij.

Wij danken op voorhand.

DE REDACTIE.

Onderwijs

UITBREIDING VAN DEN SCHOOLPLICHT

VERKLARINGEN VAN DHR. MINISTER HOSTE.

(In zitting van den Senaat, op 8 Dec. 1936)

(Vervolg).

Onderwijs voor Meisjes.

Het onderwijs voor meisjes zou keukenen huiswerk omvatten, naaiwerk voor het gezin, evenals de lichaamelijke en zedelijke opvoeding der kleintjes. In de nijverheidscentra zou het programma een voorbereiding kunnen voorzien voor sommige nijverheidswerken. Om de meisjes uit de twee laatste studiejaren toe te laten hun moeder in het huishouden te helpen, zouden zij een dag verlof meer per week bekomen, den Zaterdag.

De bestaande klassen van den vierden graad zouden gemakkelijk kunnen veranderd worden in scholen naar het nieuw model. De leden van het onderwijzend personeel zouden gemakkelijk hun onderwijs aanpassen en al de verworven rechten zouden ten volle geëerbiedigd worden.

Onderwijskrachten.

Om onderwijskrachten op te leiden voor het onderwijs in de nieuwe scholen voorzie ik een jaar aanvullende studie in technische-, landbouw-, tuinbouw- en huishoudinstellingen, daar zij een bijzondere afdeeling zouden vormen.

Lokalen. Centrale scholen.

De nieuwe inrichting zou niet zonder belangrijke uitgaven kunnen tot stand komen : het bouwen van schoollokalen, nieuwe inrichtingen, personeel, enz. Het vraagstuk moet in zijn geheel onderzocht worden. Nu reeds laat ik statistieken opmaken om gegevens te bekomen betreffende de hulpmiddelen onder oogpunt van lokalen en personeel, evenals de vooruitzichten voor de nieuwe instellingen. Wat deze laatste betreft wensch ik met vroegere vergissingen af te breken. Er kan geen kwestie meer zijn van het oprichten van kleine scholen in elk gehucht, zonder didactische middelen. **Naburige gemeenten zullen, op gemeenschappelijke kosten, klassen moeten oprichten en onderhouden.**

Ik ontveins mij de moeilijkheden van het vraagstuk niet. Ik weet dat de plaatselijke geest scherper uitkomt dan die van de streek. Maar wat vroeger een hersenschim bleek te zijn, kan thans verwezenlijkt worden, dank zij namelijk het steeds groeiend gemak der verkeersmiddelen.

De wetgever zal de regeering de noodige wapenen moeten verleenen om het lijdelijk verzet te overwinnen. **In die organisatie, zal het vrij onderwijs zijn rol vervullen.**

Vereischte geldmiddelen.

Zoodra ik in het bezit ben van de statistische gegevens, zal ik kunnen berekenen hoe duur de hervorming zal te staan komen. Ik ben overtuigd dat het parlement de noodige middelen ter beschikking van de regeering zal stellen.

Belang van het vraagstuk.

Zooals gij ziet, is het vraagstuk zeer uitgebreid. Het raakt den gansschen bouw van ons onderwijs, en het verheugt mij te kunnen vaststellen, dat mijn voornemens overeenstemmen met de wenschen van de commissie ; ik ben het erover eens, dat aan ieder, de ontwikkeling moet verstrekt worden waarvoor hij geschikt is. Ik ben het er ook over eens om een **soepel schoolsysteem in te richten.** Ook ben ik het erover eens, dat de handenarbeid tot zijn recht moet komen, en dat, **naast de zedelijke opvoeding, de lichamelijke, de burgerlijke en de maatschappelijke opvoeding** niet verwaarloosd mogen worden. Ik ben het er mee eens, dat de school een vooraanstaande rol te vervullen heeft, zelfs indien wij ons op een zuiver economisch standpunt plaatsen. Hoe meer men het vraagstuk van den uitvoerhandel bestudeert, hoe meer men zal begrijpen dat de opplossing ervan, op een schoolvraagstuk berust. Men klaagt over het gebrek aan geschoolde arbeidskrachten. De school moet een voldoend aantal jonge lieden opleiden, die de noodige basis bezitten, om morgen geschoolde arbeiders te worden. De commissie voor beroepskeuze en van **nijverheidsaanpassing,** heeft zulks begrepen. Tenslotte, ben ik het erover eens, om de algemeene cultuur en algemeene kennis op de technische scholen uit te breiden, want voor den geschoolden arbeider of den specialist van morgen is het niet voldoende door de school alle bijzonderheden van een techniek eigen te worden, maar wel in het bezit te komen van de grondslagen die hun zullen toelaten zich zonder wrijving aan te passen, aan de nieuwe werkprocédés, die dagelijks aan den dag komen, in ons tijdperk van snelle en voortdurende evolutie van de techniek en van de methodes. Het komt er voor ons onderwijs, en voornamelijk ons beroepsonderwijs op aan zich aan de omstandigheden aan te passen.

Op dit gebied hebben wij een grootsch werk te verrichten. (Levendig handgeklap langs alle zijden).

Opvoeding

WAT IS TACT ?

Alle dagen wordt ons verzekerd dat we moeten tact gebruiken. Gedurig aan ook zegt men ons dat men moet leeren tactvol optreden, immers met tactvol optreden kan men altijd een bepaald hoekje van de wereld bewonnen worden. Maar... wat is tact ? En hoe verwerven we hem ? Een wijsgeer heeft eens gezegd : Een weiland betreed om voor een koe een plek waar hij zijn vee kan laten grazen, voor een schilder is het iet, wat hij graag schildert. Voor een kind is het een heerlijke plaats om te spelen. En toch is het één en dezelfde wei ! Een tactvol mensch is hij, die de dingen des levens kan zien vanuit verschillende gezichtshoeken, en die daarbij de kunst verstaat, er niet iedere seconde den nadruk op te leggen, dat zijn eigen wijze van zien natuurlijk de beste is ! Om tactvol te zijn hebben wij een zekere natuurlijke goedmoedigheid noodig. Tact hebben we, wanneer we beproeven een goed kameraad te zijn. Wanneer we nooit beginnen met achter de dingen iets kwaads, maar wel iets goeds te zoeken. En het allertactvolst zijn we veelal als we...zwijgen.

BUITENLAND

«««—»»»

DE GEVAREN VAN DEN TOESTAND.

BELANGRIJKE VERKLARINGEN VAN M. BLUM.

De Parijzische correspondent van het Engelsch blad « News Chronicle » had met M.Blum, eerste minister, een onderhoud over den wereldtoestand, dat twee uren duurde. De Fransche ministerpresident legde de hierravolgende belangrijke verklaringen af.

Spanje.

Wat Spanje aangaat zal M.Blum voorzichtig vasthouden aan volgende punten :

1) dat men in geen geval aan Franco de rechten van een oorlogvoerende zou toekennen ;

2) dat alles dient in 't werk gesteld om spoedig een doelmatig toezicht op de wapenleveringen te verzekeren.

De Middellandsche Zee.

M. Blum aangiet de Duitsche en Italiaansche inzijpeling in Marokko, in de Balearen en de Canarische eilanden, als een bedreiging voor de zeewegen die een levensbelang zijn voor Frankrijk en Engeland.

De niet-inmenging.

M. Blum oordeelt dat zelfs indien de niet-inmenging in Spanje mislukte, er niet noodzakelijk oorlog moet uit voortvloeien, op voorwaarde echter dat iedereen voor den Vrede ijvere.

Frankrijk en Duitschland.

Wat deze kwestie van Vrede aangaat verklaart Frankrijk zich bereid om Duitschland te **helpen, ten einde een normaal economisch leven binnen zijn grenzen te herstellen.** Maar dan zou Duitschland een algemeene grens van ontwapening moeten aanvaarden, waardoor Europa tot een normaal politiek leven kan terugkeeren.

Het Fransch-Russisch akkoord.

M.Blum verklaarde dat dit pact of akkoord is voortgevloeid uit de **Duitsche herbewapening** en in de omstandigheden die we beleven onmisbaar is. Zulke overeenkomst zou echter bert overbodig kunnen worden, indien de Volkenbond op een vasten **grondslag zou berusten.**

De Burgeroorlog in Spanje

De Toestand.

Er is stilstand in de krijgsoperaties. Dit is wel het bewijs dat Madrid niet omsingeld (!) is en ook niet op het punt staat ingenomen te worden.

Nu kondigde Havas op 12 dezer aan dat Franco de Rooden tot een bewegingsoorlog zou dwingen. Natuurlijk dat is een taktiek die lukken kan. Men herinnert zich uit de geschiedenis : Cesar paste deze list toe om Ambiorix te overwinnen. De Romeinen deden alsof zij de vlucht wilden nemen, ten einde de Belgen op een terrein te lokken, dat hun ongunstig was. Dat is bewegingsoorlog. Maar, indien een niet overwonnen tegenstander aan den stellingoorlog vasthoudt, dit is te zeggen, in zijn vaste stellingen verschanst blijft, is het ons een raadsel hoe men hem tot bewegingsoorlog gaat dwingen. Dat kan wel indien Franco zich meester maakt van de stellingen van de Rooden. Maar deze, volgens Berliner Tageblatt beschikken thans over wapens die niet voor die der aanvallers onderdoen, en hun aanvoerder, een Cavadees van Duitschen oorsprong, heeft ook zijn bevoegdheid bij de verdediging van Madrid genoegzaam laten blijken.

Oordeel van een Belg.

Interessanter is het oordeel van M. Van der Hulst, een Belgisch ingenieur, die sedert 1901 tot nu toe in Spanje verbleef en een voornaame rol speelde. Hij is een kenner van het land. En alschoon hij de overwinning van Franco wenscht en dit niet verbergt, verklaarde hij dat de regeeringstroepen ook met heldenmoed en opoffering voor hun verkeerde zaak worstelden. Hij denkt dat Franco het toch tot slot van rekening zal winnen. Maar, zegt hij, er zullen wel vijf à zes jaar nooding zijn om de vonken te beelen. M. Van der Hulst meent dat Franco er zich voor moet hoeden als Mussolini of Hitler op treden, want het Spaansche volk zou zulks niet dulden. Wil Franco, na zijn overwinning gelukken, dan moet hij optreden als katholiek, overeenkomstig de pauselijke leer. En de korporaties moeten desgevallend voortspruiten uit verstandhouding tusschen patroons en werkleden.

Maar, zei de ondervrager van « Libre Belgique » wat zou gebeuren, indien de Rooden het winnen ?

Dan, zei M.Van der Hulst, zou de toestand erg zijn voor den godsdienst. De zoo godsdienstige Spanjaard slaat gemakkelijk om. Spreker heeft anarchisten-betoogingen bijgewoond te Barcelona. « Dit ging gemakkelijk : het was genoeg twee dagen zijn baard te laten groeien en een oude klak op te zetten. Welnu, zegt hij : Ik heb deze lieden met dezelfden gloed, intonatie en maat hooren zingen als andere Spanjaarden kunnen zingen ».

't Zijn overigens de kerken en kloosters die meest hebben geleden, met het bezit van kunst en beschaving dat in de kerken en kloosters bewaard werd.

Maar voor de economische uitrusting van het land is volgens M.Van der Hulst de schade zoo groot niet, en Spanje zal veel minder gehavend uit den strijd te voorschijn komen dan men denkt.

Ander oordeel.

Dit is waarschijnlijk toch wat luchtig opgevat, want, zoo zegt het groote dagblad « Le Temps » : Ten gevolge van al het gestorte bloed, van de opgehoopte puinen, van de gruwelijkheden begaan tijdens een burgeroorlog die zijn gelijke niet heeft in de geschiedenis van de moderne wereld, zijn de kansen voor bemiddelingspogingen op eerste zicht gering ».

Bemiddelingspogingen.

Toch hebben Frankrijk en Engeland het aangedurfd dien stap te wagen, zooals we reeds in het vorig nummer van « Postrijder » vermelden. En er schijnt tijdens de laatste dagen eerder gunstiger stemming te komen. Immers Rusland, Duitschland, Italie treden het bemiddelingsvoorstel bij, dat ook gunstig onthaald werd op den Volkenbond, in Zuid en Noord-Amerika. En wat vooral van tel is, in Spanje, Z.H.de Paus steunt dat optreden voor bemiddeling. Donderdag, 10 dezer, had M.Delbos, Fransche minister van buitenlandsche zaken een lang onderhoud met Mgr. Valeri over de kwestie.

Moeilijkheden voor bemiddeling.

Wel zal men op groote moeilijkheden stooten. Zoo verklaarde reeds een der voraanstaande mannen, van Franco : « De worsteling kan alleen eindigen door de overwinning met de spits der bajonetten of door overgave op genade en ongenade...» Maar zulke verklaringen worden tot het uiterste einde toe gedaan.

Het bemiddelingsvoorstel zou echter aan beide partijen toelaten den schijn te redden ; en van een anderen kant zou het een verkeerde positie geven aan het land hetzij Rusland, hetzij Duitschland-Italië dat de bemiddelingspogingen zou tegenwerken.

Ten andere deze drie landen hebben binnenlandsche moeilijkheden genoeg, en ze zullen wel niet bereid zijn om milliarden gelds weg te werpen voor een twijfelachtig resultaat.

Daarenboven tot nu toe is geen van deze drie landen bereid geweest om zich uit de commissie van niet-inmenging van Londen terug te trekken.

Maar ze konden toch tusschen om de kampende partijen van wapenen te voorzien. Zoovel als dit kan geschieden zonder zich te compromitteeren. Merkwaardig is in dit opzicht een woord door Lord Cramborne, Engelsch afgevaardigde te Genève uitgesproken. Doelend op Rusland en Italie-Duitschland verklaarde hij dat men van weer zijden de overeenkomst van niet-inmenging niet volgens den geest en de letter had nagekleefd en voegde er dan, met humor aan toe : « Ik zal mij niet gelasten met dezen blaam te verdeelen...» Maar alle drie mogen er hun deel van nemen !

G. S.

Troonwisseling in Engeland

Door een akte van 10 December verklaarde Edward VIII, Koning van Engeland, dat hij aan den troon verzaakte ten voordeele van zijn broeder, die op 12 dezer als koning werd uitgeroepen, onder den naam van George VI. Koning Edward VIII heeft slechts 11 maanden geregeerd. Volgens hetgeen aangekondigd werd zou zijn wersch om met de Amerikaansche Mrs. Simpson te trouwen oorzaak zijn van dien kroonstand. Men begint echter bij te voegen dat Edward, die gewoon was te reizen, niet gewen en kon aan de zware taak die op de schouders van een koning drukt. De troonwisseling is geschied, en weldra zal men ze vergeten hebben. Edward VIII draagt voortaan den titel van hertog van Windsor. Waarom ? Wel op 30 kilom. ten Westen van Londen ligt het koninklijk kasteel van Windsor, het voornaamste der koninklijke kasteelen van Engeland, een der grootste en merkwaardigste gebouwen van de wereld, want sedert de XIe eeuw werden er schier in alle eeuwen gebouwen aan toegevoegd. Hij zal dus den naam van dit kasteel dragen, zonder er te verblijven.

De troonwisseling brengt geen verandering in opzicht van internationale politiek. Engeland heeft aan België zijn steun toegezegd en die belofte blijft. Voor zulke vraagstukken is de bevoegdheid der ministers overwegend.

De nieuwe koning moet niet alleen uitgeroepen worden in Engeland, maar ook in Canada, Australie, Nieuw Zeeland, Zuid-Afrika, Engelsch Indie en Ierland. Want al deze landen hebben hun eigen regeering.

Daar de Kamers van Zuid-Afrika eerst in 't begin van Januari bijeenkomen, blijft eigenlijk Edward VIII nog tot dan toe als Koning aanzien.

Ierland heeft van de troonwisseling gebruik gemaakt om de plaats van gouverneur-generaal van Ierland af te schaffen, zoodat de band van Ierland met Engeland nog losser wordt. Nochtans wat de troonwisseling aangaat, deze werd ook door het Parlement van Ierland erkend.

Vatikaanstad

ZIEKTE VAN Z. H. DEN PAUS.

Z.H.de Paus die den ouderdom van 80 jaar overschreden heeft en steeds veel gewerkt en aan zijn nachtrust ingekort heeft, is verplicht geweest rust te nemen. Zijn gezondheidstoestand is thans veel verbeterd. Nochtans op 14 Dec. jl. kon hij niet op de plechtigheid der adventspredikatie aanwezig zijn.

China

In China is een opstand uitgebroken, die voor gevolg heeft gehad de aanhouding van den oppergeneraal Tsjang-Kai Tsjek. Men zal best doen het verder verloop der gebeurtenissen af te wachten, dat zich binnen enkele dagen ongetwijfeld zal afteekenen.

Voor den Schoolvrede.

BELANGRIJKE VERKLARINGEN VAN DHR. MINISTER HOSTE IN DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS.

(Zitting van 17 Dec. 1936).

Ingevolge een interpellatie over den toestand van zekere schoolgebouwen voor middelbaar onderwijs verklaarde M. Hoste, minister van Openbaar Onderwijs :

— Dit is een kwestie die in haar geheel en in een geest van schoolvrede moet onderzocht worden....

— In antwoord op de tweede vraag of het niet noodig is de wetgeving te doen [illegible] van het middelbaar onderwijs te verzekeren, houd ik eraan te zeggen dat dit mijn aandacht weerhoudt in het belang van ons officieel onderwijs. Ik voeg erbij dat deze aanpassing ook van belang kan zijn voor het vrij onderwijs.

Ten andere de **regeeringsverklaring** die dien **schoolvrede voorziet** beoogt eveneens de aanpassing waarom het gaat. Indien wij niet naarstig zoeken, romittoeren wij niet alleen den schoolvrede, maar ook de ontwikkeling van het onderwijs dat meer dan ooit de verstandelijke en economische ontwikkeling van het Land beheerscht. (Toejuichingen bij lib. en kath.)